

T. T. G.

Nr. 1. September 1929.

II aastakäik.

Väljaandja: Tartu Tütarlaste Gümnaasiumi Õpilaspere. Peatoimetaja: Aug. Reud. Toimetaja: A. Grünverk. Toimetise liikmed: T. Linde ja V. Taadler. Kaastööd võtavad vastu kõik toimetise liikmed igal ajal. "T.T.G." ilmub õppeaastas 10-me korda, 5 nr-id I ja 5 nr-id II poolaastal. Nri suurus vähemalt 16 lehekülge. Üksiknri hind 25 - 35 senti.

TOIMETISELT.

"T.T.G." algab käesoleva numbriga oma teist aastakäiku. Mulla astusime esimesi samme kahtlevalt, kuid siiski julgust väljendava palgega. Meile ennustas sisetunne, et oma ajaleht on vajalik organ arenevas koolielus. Ja meie ei ole pettunud selles. Läinud õppeaasta tõendas, et meil on rohkesti küsimusi, mida peame avaldama, T.T.G. rohkearvulisele õpilas- ja õpetajasperele kirjasõna kaudu. Iga uus number oli oodatav ja haarati palaviluliselt ära, niipea kui ilmus ekspeditsiooni - lauale. Meie ei tohi küll hoobelda, et ajaleht oleks olnud sisult ja väljaselt jumal teab kui täise, kuid häbenemiseks pole ka mingit põhjust. Tuli lõpetada esimene aastakäik isegi rahelise puudujäägiga, ent esimese aasta kogemused peavad likvideerima selle ebanähte. Samuti on meil kindlad tagatised, et leht käesoleval aastal ka tuumalt tiheneb. Praegu ei saa tulla mõttessegi, et sulgeda ajaleht. See on sama, kui kaotada kultuuriilmast avalikud häälekandjad. Toimetis paneb julgelt käed asja külge ja tervitab töö alul lehe lahkoid kaastöölisi ja lehelugejaid - õpilasi ja õpetajaid, lootes, et nadki kätte võtavad selle aastakäigu esinumbri samasuguste veendumustega, nagu need on kujunenud praeguse toimetise arvamuses.

Praegune lehe toimetis on õieti veel möödunud aasta toimetis, seepärast ka poolik oma koosseisus. Koolist lahkumise tõttu on toimetisest välja langenud toimetaja J. Post ja toimetuse liikmed E. Pöderson ja V. Burdukov.

Niipea kui kujundub uus Õpilaspere esindus, moodustatakse ka uus toimetis täies koosseisus. Sel aastal tahetakse lihtsustada tellimiskirjade sissekaspeerimist ja sissescada kindlam arvepidamine toimetise lisajõudude abil, nii et ses suhtes oleks ajalehe toimetise tegevatel liikmetel ülesandeks ainult hoolitseda lehe sisulise külje eest.

Ruumi puudusel ei saa ajalehe aasta-aruannet esitada selles numbris.

Veel kord soovides eeltuleva tegevusaasta ühiseks tööks k õ i g i l e k õ i g e p a r e m a t.

Tartus, 25.IX. 1929.

Soojemate tervitustega

"T.T.G." toimetis.

ÕPILASTE LÖBUSTUSTEST.

Saksa kirjanikul Fr. Rückert'il on üks allegooriline ballaad mehest, kes sõitis kord Siiria kõrves oma kaameliga. Korruga läks peruks see sõiduloom ja haldkas taga ajama oma peremeest, nii et see oli sunnitud hüppama ühte kõrvekaevu, kuhu ta jäi ripnema kaevuraketest väljakaasvunud põssa külge. Kui õnnetu põgenik nii seal ripneb, näeb ta ülal kaevu suus hällunud kaamelit, kes vaimis on tallama teda puruks, kui ta katsuks välja ronida oma peidusaugust. Alla vaadates näeb põgenik madu, kes avasui ootab, mil põõsairippuja kukuks. Neile kahele ähvardavale kolletisele lisaks seltsivad veel kaks hiirt - must ja valge, kes kordamööda närivad juuri põõsal, mille küljes kõigub ehmunud mees. Nii on kõikjal paratamatu hukatus silmade ees. Varem või hiljem on elul ots. Siis aga silmab mees põõsa okstel punaseid marju. Ta nopib neid ja sööb, ning need maitsevad mehele väga. Neid süües unustabki mees kuritahtliku kaameli kaevu suus, koleda mao kaevu põhjas ja hiired, kes purustavad põõsa juuri.

Selle allegoorilise ballaadi mõte on selge. Õnnetu põgenik on inimene kurjas maailmas, kaamel on eluhäda, madu - kõiki ootav surm, hiired - päev ja öö, mis lühendavad kordamööda inimese elupäevi, kuni ta langob surma lõugade vahele. Marjad on aga elulõbud, mida nautides unustab inimene eluhäda, unustab surma, unustab aja kiire möödumise, mis ligindab teda tähelepanematult surnule. On selge, et lõbustusel on vajalikud igale inimesele igapäevase elu vahelduseks, elumurede ja eelsoisva igaviku unustamiseks. Eriti on lõbustused paratamatuks vajaduseks noortele, kes ei leia ajaviidet veel mõtiskelusest möödunud aja üle ega kavatsustest igapäevaste järjesti-kasvavate elumurede üle, nagu sellist ajaviidet on vanemal inimesel küllki. Noore soontes tuikab veri tormilisemalt, noore eneseavaldamistung on pakitsevam ja kärsitum, noorte kasvatused on nende endi arvates eksimatud ja nõuavad silmapilksel teostamisel. Järjekindel, ohjeldataud, süstemaatiline töö väsitab noori ruttu, tundub neile igavana; vaheldus teostemises on nende juures iseenesest mõistetav nõue. Seepärast ei ole kahtlust, et noorel on lõbutsemiseks kõige rohkem õigust.

Keskkooli-noored ei ole kaugelki veel nii vanad, et nende lõbustamisihale tuleks panna piir. Ei, vaid nende lõbustamisihad tuleksid juhtida enam-vähem vastuvõetavatele aladele.

Seepärast võtangi siinkohal sõna lõbustusvahendite üle, püüdes eritella soovitatavad ja soovimatud lõbustised.

Kõige pealt tõmban vahe kahe suguste lõbustiste - vaimliste ja füüsiliste - vahele. Kuid peale puhtvaimliste ja puhtfüüsiliste lõbustiste on veel olemas segalõbustised, milles ühendatud nii esimesed kui ka teised.

Kultuuri-inimene eelistab muidugi vaimlisi lõbustisi, sellepärast peaks kõnelema esijoones nendest. Vaimlistest lõbustistest tuleks mainida kõigepealt igapäevaseid ettekandeid, nagu: näidendid, kontserdid ja kontsertpalad, tantsu-ettekanded, ergutuskõned, kerged loengud, kino, valguspildid, raadio-ettekanded, tsirkus, spordivõistlused (muidugi pealt vaadates, mitte osa võttes), manöövrid, paraadid jne., üldse niisugused ettekanded, kus isik ei võta ise ettekannetest aktiivselt osa, vaid esineb vaatleja osas. Siin puhkab inimene nii füüsiliselt kui ka vaimliselt, ainult hing tajub muljeid; kui vaim produtseerib muljeid ümber, siis ainult pealiskaudselt, juhuslikult, mitte süstemaatiliselt ja põhjalikult, mispuhul vaimu tegevus kujuneks juba tööks. On ettekandeid, kus inimese hingeline vastuvõtu-aparaat töötab küllalt kõrge pinge all, seega mõjudes väsitavalt, kuid teiste ettekannete puhul on vastuvõtu-pinge väiksem ja pealiskaudsem, nii et muljete tajumine on teatavas mõttes kergemaks lõbuks. Seejuures leiavad tihti naeruergud kõditust, inimene saab vahetada oma naabriga kergeid, mänglevaid, vahest ka teravmeelsid mõtteid, unustab kõik selle, mis on äripäevane ja kohustuslik ja läheb etenduselt õige lõbusas tujus koju, kus elab veel tükk aega saadud meeleolu all, kuni satub jälle äripäevasesse meeleolusse. Ent ka raskepingelistel ettekannetel on meelilahutav tagajärg vaatleja suhtes. Nendegi puhul viiakse ta tükkiks ajaks välja eluproosa miljööst, ta liigub hoopis teistsugustes sfäärides, ja ettekande lõppedes kestavad pikemat aega vaatlejas tajutud muljed, andes tööd vaimule nähtu - kuuldu analüüsimiseks ja igapäevase elu mitmekesisustamiseks.

Kõik ülal loeteldud lõbustised on üldiselt soovitatavad ka keskkooli õpilastele, väljaarvatud need, kus on moraal hädaohus või mis ei ole pedagoogiliselt lubatavad kasvavale noorsõule, kes ei oska veel küllalt kritiseerivalt suhtuda heale või halvale.

Elus on palju õilsat ja kaunist, ent elus on ka palju inetut, kõlvatut ja julma. Üeldakse küll, et nii ilusas kui inetus olevat oma luule, kuid noor, kasvav inimindividuum ei küüni oma arusaamisega veel iga nähteni; ta tabab sageli ainult välise koore, kuid ei suuda tungida seesmise mõtteni, kuid tihti on väline pilt seesmisole olemusele vastupidiselt mõjuv, pealiskaudsele kirele ja järeletegomisele avatüev, ilma et vaim suudaks seedida ära nähte seesmist tuuma. Toome näite kas või mõne draama alalt. Kujutatakse mõnd inetut stseeni tegelikkudes poosides, vastavate liigutuste abil, kuna ju draamateostes nõuab nähtavat tegevust juba draama oma olemuselt. Ahtra mõistusega ja vähearenenud inimene (nende hulka kuulub kahtlemata ka enamjagu noorsoost) tababki selle välise ja piirdubki sellega, kuna rohkem arenenud ja eluskogenenud isik leiab selle välise kujutise tagant seesmise ahastava hinge, virilakslitsitud vaimuga haletsemisväärilise traagilise inimolendi või elupillava ja elupõletava kergatsi, mis äratub vaatlejas kaastundrust, kaaskannatust või kahetsust. Mõned ettekanded on aga ülase niivõrd labased, sisutud ja pealiskaudsed, et nad vähegi arenenud inimesele ei paku mingisugust vaimlist nauudingut, sageli on nad korraldatud rahateenimise otstarbel kõige pealiskaudsena ja rikutud publiiku rahakoti arvel.

Seepärast on arusaadav, et mitte iga draamaetendus, iga operett, iga tantsunumber, iga kõne, iga loeng, iga kinopilt, iga spordivõistlus (näiteks mõni toores maadlus) jne. ei ole soovitatav poolarenenud keskkooli-õpilasele, ja pedagoog ei tohiks mitte kanda pedagoogi nime, kui tal on nii vähe austust oma kutse vastu ja nii vähe armastust on oma kasvatusel all oleva noore kaaskodaniku vastu, et lubab tal minna hankima igat lõbu, mis aga pakutakse kuskil avalikus kohas.

Õige lähedal eelpool nimetatud lõbustistele igasugu olengud. Nende all tuleb mõista segaeeskavaga avalikke ja koolipidusid, kinniseid õhtuid kutsutud võõras-tele, perekonna-õhtuid, maskeraade, tantsuõhtuid, kooli omavahelisi teeõhtuid, jõulupuid, kohvikuskäimisi, koduseid koosviibimisi igasuguste nimetuste all jne.. Need on juba sagalõbustised, sest siin viiakse osavõtja enamasti vaatleja seisukohalt aktiivsele füüsilisele tegevusele. Mõtlen selle füüsilise tegevuse all ~~ka~~ tantsu, seltskondlikke mängu jne.. Neil pidudel lõbutseb kahtlemata inimene palju rohkem kui igasugustel puhtettekannete - õhtutel, sellepärast ollakse harilikult nende peale õige maiad, eriti muidugi neil juhtudel, kui olengul on palju tättavaid. Vaim ei teotse siin mitte ükski passiivselt, vaid siin on ka palju aktiivset tegevust. Peamiselt pakuvad kõiksugused mõttevahetused, naljatlemised, sõnapildumised, flirtimisvestlused jne. palju meelelahutust; saab palju naerta, palju edvistada, palju näidelda. Selles ununeb mõneks heaks hetkeks kõik see, mis teeb elus tuskat ja muret. Tants ja mängud ei rahulda ükski füüsilise elutungi avaldusi, vaid tantsides ja mängides tuntakse ka vaimlist mõnu, eriti kui partneriks on mõni huvitav ja meelepärane isik, kelle läheduses viibimine kutsub esile erakordse kõrgendatud meeleolu. Harilikult lõpevad need olengud ka n.n. "kojusaatmistega", kus vaimline lõbustis ei lõpe järsult nagu ettekannete õhtuil, vaid meelepäralise decrescendoga.

Igasuguste olengute valikul tuleb keskkooli-noorel olla palju ettevaatlikum kui ettekannete-õhtute valikul. Pedagoogi valvaval silmal ja juhtival nõuandel on siin tarvis palju rohkem kriteeriumi kui ettekannete-õhtute puhul. Neis õhtutes peitub palju kaunist, peitub aga õige tunduval määral hädaohtlikku ja inetut.

Segaeeskavaga korraldatud avalikud peod on enamasti ettekannetelt õige tühi- sed ja pannakse toime peajasjalikult rahateenimise otstarbel. Neile pidudele lo- gub suurel määral vaimliselt alaväärtuslikku elementi. Linna väikeseltside ja paljude maaseltside peod on kõik ülekaalus sellelaadilised. Maaseltside peod on selles mõttes paremad, et sinna ei saa koguda sel määral moraalselt rikutut elementi - lihtsal põhjusel, et sellist elementi on maal vähem kui linnas. Kehvade, kunstiväärdsusetute ettekannete järgi algab kauakestev tants võimatu halvasti tuulutatud ja tolmuses saalis, mis ei paku ka mingit korrapärast füüsilist lõbu, vaid roiu- tab peost osavõtja ära viimse võimaluseni. Niisugused piduõhtud ei ole kuidagi lubatavad keskkooli-noortele.

Ka ei paku n.n. kinnised peoõhtud ja perekonna-õhtud, jõulupuud, uueaasta vastuvõtmised jne., mis korraldatakse mõnesuguses seltsis, ühingus, klubis, üli- õpilasorganisatsioones eelnimetatuist midagi paremat, mispärast ei ole nad ka lu- batavad ega soovitatavad keskkooli-noortele.

Maskeraadid, ja tantsuõhtud, nagu neid korraldatakse meie oludes, olgu ka kõige parema organisatsiooni poolt, ei paku mingit esteetilist lõbu, vaid kõdita- tavad ainult kõige pealiskaudsemate ja labasemate inimeste erkusid, kuna isikuisse,

kellel on vähegi seesmist intelligentsi-tunnet, jätavad nad äärmise tühjusemlje. Ka kodused maskeraadid ja kooli-maskeraadid, mis tunduvad süütumad, kuuluvad lõppeks ikkagi tühisemate lõbustiste hulka. Organisatsioonide-maskeraadidel on niipalju inetust ja virilust, et neile minek peab olema koolinoorsoole täiesti keelatud.

Kohvikuskäimine on kõrtsiskäimise kõrval võrdlemisi süütu lõbu. Siin saab kokku sõpradega, on võimalik ajada magusat juttu, flirtida viisakuse piirides kaasviibijate vilka valve all, sageli kuulda kerget muusikat, vahel ka tantsida, mängida malet, lugeda lehti ja ajakirju ja nii veeta täkk aega selle järele, kui on tüditud korrapärasest tööst. Kuid ka kohvikuskäimiselgi on omad tunduvad pahed. Eeskätt nõuab kohvikuskäimine kaunis suurt rahakulu, kuus 15 - 20 krooni. Teiseks on kohviku õhk niivõrt halb, et kehv tervis siin kaua vastu ei löö. Kuski ei suitsetata nii palju kui kõrtsis ja kohvikus. Siin on koht, kus ka daamid julgevad avalikult suitsetada. Ka on kohviku kohv niivõrt kange, et ta rikub nõrga südame täielikult ära. Kohvikus räägitakse kõik jutud niivõrt ära, et lõppeks enam midagi korralikku ei ole rääkida ja siis on üsna harilik, et kohvikujutt kujuneb tühiseks klatsiks. Kohviku-õhus tantsida paarisaja vahuva silmapaari all ja saja kohviku klatsivestleva suu ees ei ole küll enam mingi lõbu. - Kasvavale noorsoole ei ole kohvik mitte lubatav lõbustiskoht; kohviku-lõbu ei ole terve lõbu.

Koolipeod, kooli omavahelised teeõhtud, klassiõhtud, jõulupuu-õhtud, lõpp-peod jne. on keskkoollinoortele juba soovitatavad lõbustised. Eeskätt on koolipeod ettekannetelt sisurikkamad kui samalaadi peod eriorganisatsioonides. Ka hoiab siit eemale igasuguseid inetusi juba see miljö, mis valitseb harilikult kooliruumides. Lisaks sellele aitavad eemaldada mõnegi ebasoovitava nähte pedagoogide valvsad pilgud, mis läbistavad pea iga ruumi ja nurgakese. Koolipidudele pääseb ainult kvalifitseeritud element, välja arvatud mõni üksik ebasoovitav isik, kes ka häbeneb siin demonstreerida oma töölikku mina.

Koolipidude peapuuduseks tuleks pidada seda, et harilikult on nad publikurohked, mistõttu tuleb tantsida ja mängida halvas õhus.

Omavahelised teeõhtud, klassiõhtud, jõulupuu ja muud niisugused koosviibimised on vastu vaidlemata kõige süütumad lõbustised; millele ei saa ette heita õieti mingisuguseid pahesid, mispärast tuleb neid keskkoollinoortele kõige soojemalt soovitada. Võib olla, et nad ei ole ehk küllalt sisurikkad ettekannetelt, võib olla, et nad on ka mõnedele igavad, kuid nende viimaste hulgas, kes tunnevad siin igavust, on kahtlemata suur protsent rikutud natuure.

Kodused omavahelised koosviibimised võivad olla kaunis süütud asjad, kuid harutihti on nad päris kahtlased lõbustised, eriti kui nendele pidustistele on kaasa toodud sõber alkohol. Kurjad keeled teavad rääkida, et seda sõpra lastakse tihti piduliste hulka ja asetatakse ka lauda. Ja see sõber on kahtlaseim kõigist kaaslasist. Koolinoored ei tohiks kuidagi seltsida sellise hukkaviiva härraga. Teiseks on need peod säärased, kuhu ei pääse ligi pedagoogi kontrolliv silm. Ei ole vist liialdatud, kui rõhutada, et neil kodustel koosviibimistel tuleb ette palju inaktiivseid inetusi noortele, eriti kui neil pidudel on esindatud mõlemad sugupooled - daamid ja noorhärred, ning kui hulgas on veel "elutarku" elupõletajaid, kõikvõivaid tudengeid, kelle ees ei ole ükski moraal püha.

Kodused koosviibimised ei ole kaugeltki soovitatavad lõbustised, ent pedagoog võib ainult konstateerida nii, parata ei saa ta siin midagi, kui selliseid peetakse.

Teie ütlete, et kodused koosviibimised sünnivad ju vanemate silma all. Tõsi küll, et sünnivad harutihti, ent paljudel kordadel pigistavad vanemad selle silma kinni, mis peaks nägema inetusi, sageli väsib ka teine silm, mõlemad vajuvad kinni, ja kuri unenägu ei kuuluta mammale-papale, seda lubamatut, mis sünnib nende kodus ilmsi. - Kõikidel koosviibimistel ei viibi ka vanemad, ei viibi soal üldse vanemaid inimesi, ja soal toimib juba noorus omast peast, nii nagu leiab olevat sobiva oma noore, kogenemata aruga.

Jäävad veel järele vaimlistest lõbustistest n.n. klubimängud - male, kabe, kaardid j.t. - ja süütud ajaviite-mängud - reis ümber maailma, lotó, püüa üles! ja muud. Neist on mõned väga mõtlemist-pingutatavad, näit. male, mida õieti ei võigi nimetada mänguks, vaid mõistuse nõudvaks raskeks tööks; mõned on ärritavad mängud (näit. kaardid, raha peale mängitud lotó), ent kui rääkida tütarlastest, siis harrastavad need klubi- ja ajaviite-mänge õige vähesel määral, nii et neist ei ole neile suurt kasu ega kahju; poiste juures vaid omavad need mängud, eriti kaardid, õige suurt tähelepanu, kusjuures ei või nende ebasoovitavuse vastu palju rääkida,

kuid raha peale mängida ei võiks küll mitte lubada; rahapeale-mäng viib mängijad hasarti, ärritab ja annab alguse kahjulikule harjumusele juba noorest peast.

Ka lugemine, peamiselt ilukirjanduse ja ajakirjanduse lugemine, kui see ei sünni õppimise otstarbel, on teataval määral vaimline lõbustis. See sünnitab lugejas uusi elamusi, viib ta välja oma ümbruse miljööst, viib tundmatuisse olukorriisse, tutvustab teda erilaadiliste inimestega, nende püüetega ja tahtetega. Lugemise-lõbu on soovitatav lõbu õppivale noorsoole. Tuleb ainult valida kirjandust, missugust lugega.

(Järgneb.)

Aug. Raud.

----- ooo -----
V Õ I T.

1.

Kevad. Tütarlaste gümnaasiumi õuel on kihin ja elevud. Õpilased on jõudnud jälle ühe kilomeetripostini, ja nüüd ruttab enamus neist kodu poole, rahul enesega ja maailmaga, kuna üksikud seisavad kurbadena, neid ümbritseks kui talvine jää ning neile on võõras enesega rahulolemise tunne.

Teiste hulgas on ka neljanda klassi lõpetaja Nora Almborg. Tal on hää tuju, et välja tulnud koolis omaga ning ruttab nüüd jaama, sest ta sõidab maale, koju.

Rongi sõites vaatab Nora läbi vaguniakna möödavilksatavaid maastikke ja süveneb neisse.

Sumedas, soojas õhus lendavad üksikud linnud, kaovad taeva alla, nii et silm vaevalt seletab veel musta täppi. Eemal, väljade taga paistavad mustjassinised viirud; need on vist metsad, mis on mässinud end salapäraseks uttu. Raudtee veeres kraavi kallastel kasvavad pikad rohud ja kastehein ning eemal kollaseid lilli, vist võililli; neid on nii lõpmata palju, et nad mööda vilksatavad kuldsete viirudena silmade eest.

Valgetüveliste kaskede all sööb kirju kari. Kiviaial istub karjane, koer kõrval, ning vile löikab aegajalt noolena õhku, paneb nõrgalt võbisema vaguniõhu ja sünnitab eemal, seal, kus piirduvad rohelised põllud sinkjate viirudoga, nõrka vastukaja.

Vaatajate südames väriseb midagi samuti tasakesi, hellitavalt kaasa ja tuntakse, kui oldaks ise see vilistav karjane, kes istub hallil kiviaial, kuid kus oleks nagu mõni kauge salapärase maailm.

Nora on mõtetega kodus. Selline karjane on olnud temagi kunagi, selliseid kollaseid võililli on tallanud temagi küllalt ja tunnud südames värinaid...

Jaam. Nora kannab pakid välja. Sulane on saadetud vastu musta sõiduvankriga ja kõrvi rüunaga. Keskealine mees kohmakate liigutustega tuleb vastu norale.

"Tere!" hüüab Nora.

"No tere, tere!" vastab poiss, ja ta puisele näole ilmub lai, hääsüdanlik naeratus.

"Saite kua ometi tulema? Nüüd vallas nõnna ilusad ilmad ja mudku piad aga ikko raamatu taga istuma," avaldab ta oma arvamist.

"Kuidas kodused elavad?" küsib Nora istudes vankrile.

"Mis neils on, terved tersed kõik. Karjatüdruk olli sial kõrra sirukili, ollid jalad ära haudunud."

Nora kuuleb seda vaevalt suures vankripõrinas. Sulane räägib veel ilmadost, mis olevat kui loodud just viljakasvuks, ja viljategemisest, mis lõpetatudki juba, ning kui Nora ei vasta enam midagi, küsib ta nagu kogemata, kuidas preilil läinud ka linnas.

Nora arutleb, milline peaks olema küll aed nüüd kodus. Kas seal õitseb juba palju lilli ja kas mesilased peaksid olema heitnud peret.

Juba paistab altvälja mets. Vanker pöörab maanteelt kodutallu ja viivu pärast seisatab ta õuel.

Isa tuleb rehent pikkade, aeglaste sammudega. Ta on vana, hall habe tunnistab seda. Aga oma armast tüdruku nähes ilmub sellele habemega näole häätahtlik ilme ning hallidesse silmadesse sädelev terakene.

"Noh, laps, jõudsid kord koju!"

Nora hüppab ruttu vankrilt, jookseb vastu isale ning haarab ta mõlemad suured krobelised käed.

"Tere, isake! Siin ma olen jälle!"

Lauda poolt tuleb keskealine naisterahvas, ämbrid käes; nähes Norat, paneb ta need ruttu maha, pühib käed triibulisesse põllesse ning võtab embusesse oma vastu-

jooksja tütre. Küsitletakse, kostetakse. Nora peab seletama, kuidas ta linnas elanud, kas raske olnud õppida ja veel palju muud. Ta teeb seda peaaegu õhinaga ning vädistab õnnelikuna kui väikene laps ema järel joostes.

Peale esimese tuhina, saades natukene nahti, jookseb Nora toast tuppa, katsub vanu armsaid asju: kobab oma kõrgete jalgadega pruuni raamaturiidulit, kus seisavad ta lemmiktoosed, silkitab suure kummipuu lamedaid, laiu lehti, mis õhtusos ämarusos raamistavad mustade varjudega alma. Siin selle lilli juures on ta istunud ja lugenud sageli.

Päikene vist veereb... Suure õueskasvava kase latv on värvunud roosaks. Allpool õue veeres, sauna juures kolistatakse veepangidega ja mehed lähevad üle õue, valged, pehmed rullid kroonla all ning värsked vihad käes. On ju suviste laupäev.

Nora jookseb õue. On nii sume ja soe. Õhtupoolne taevaseriv õhku punakalt, vastaspool kaares on tume pilv. Maast tõuseb mulla lõhna ja karjamaa poolt kerkivad niisked, rõõsad loorid.

Nora jookseb aeda. Ta on võtnud lahti jalad ja nüüd kõditab niiske, toores rohi ta taldu. Jalgadest tõuseb imelik värin, mis paneb võpatama kogu koha.

Vanad krobelistekoortega õunapuud on õitsmischoos. Valguse ja varjude efektides näivad nende roosakad õied kui lihavad, toored ent siiski õrnad pühnad, milledest õhku sumedaid, kergeid lõhnu. Nora haarab ühe noist õitest, surub ta põue ning jookseb edasi, kallistades žasminipõõsaid, puudutades mairoosi nõeljaid, pruune okkaid, millede valusast pistest värastub ta. Ta tunneb kui oleks tal täna väikesed, nägematud tiivad, mis panevad hüppama teda.

Äsja maalt tulnud õpilane.

Seesama paar nädalat hiljem.

Õpilane nüüd

ja mõne aasta eest.

Hing püüaks kui vabaneeda maisest ja lennata nende roosade õite ning õhtuse õhetava taeva kaudu kuhugi kaugemale. Miski nagu paneks värisema kogu ta hapra keha valuliselt, ägedalt. Ta tunneb, et kõik temas on vabanenud: ihu, hing, mõistus, tunded ja tahted on purustanud külmad, karsked raamid ja valjud piirid ning on joobunud tiirlevast, tuhisevast loodusest.

Suur sitikas oleks talle lennanud peaaegu nina pihta, ent Nora hüppas eest. Nüüd pööriseb putukas kurjakaulutatavalt suure takjalehe all mustasõstra põõsa veeres. "Kui ilus on kodus!" pääseb Nora huulilt, ja lapsena põlvitab ta niiskesse rohutu.

"Nora, tule sauna!" hüüab ema läbi ilma.

Nora jookseb lennates õue ja sealt alla sauna poole. Karjamaalt laugaste poolt kostab komnade kahtlane krobina.

"Homme saab vist vihma," sõnab peremees, sammudes aida poole, silmitsedes taevast pilki ähmaseid pilveribasid.

2.

Almberg'idele tulevad koskmisel pühal külalised. Nora on jooksnud mööda tuue, pükkinud tolmud, katnud laudu valgete lindudega ning asetanud lilli neile. Igalpool valitseb värskus ja puhtus.

"Jäta juba, Nora!" hüüab ema köögist. "Pane nüüd ennast ka riidesse!"

Nora põsed õhetuvad. Ta heidab pilgu puhtakspühitud õuele, kus isa ja sulane õiendavad värskete kaskedega, ning jookseb oma tuppa.

Silmapiilgu pärast on Nora riides. Õhukene oranžvärviline kleit katab ta saladat ja habrast keha, jättes vabaks kaela ja käevarred. Veidi pikergust, jumokät nägu ümbritseb helepruun juuks. Kitsad, värsked huuled, õige nina ning suured sinkjashallid silmad, mis sageli onavad nii imelikud sügavad varjundid, ja väike-se kumerusega kulmad annavad sellele näole klassilise ilme. Ta silmis on palju soojust, kuid samal ajal ka tõsidust ning vaimlikkust.

Koer haugub õueväraval. Nora jookseb uksele. Tulijad on lähedalt taludest noorem element. Salk on lõbusas tujus ning jutleb elavalt. Norale tutvustatakse üht noorhärnat päälinnast, hr. Kohlapuu'd. Nora kohtleb külalist sõbralikult. See on juba meheas noormees. Ta sale, kõhn kaju ja mõned tugevad jooned kõhnal näol tunnistavad, et ta ei ole enam poisikene. Tal on must juuks ja mustad, lihtkestavalt-läikivad silmad, mis võluvad Norat kohe. Kitsad huuled annavad nende omanikule julge, kindla ilme. Ta liigutused on vabad, ta ülalpidamine ja riietus laitmatu, isegi elegantne.

Nora tunneb iseäralikku sümpaatiat selle mehe vastu. Kohlapuu on Nora vastu aupaklik, jutleb temaga palju, naljatab, naeratabki sageli ning vaatab soojures Nora'le julgelt silmi. Nora on vaikne, kuulab ainult aupaklikult, tõsiselt ning usaldavalt oma külalist, ja kogu õhtu pühendab ta temale oma tähelepanu.

Kohlapuu olevat oma onu juures suvitamas. Nora tunneb seda onu, see on metsade vahel oleva Kure talu peremees.

Noormees räägib pealinnast elust, uuemast kirjandusest, moodsatest tantsudest ning sealsetest koolinoortest. Nora'le on iga ta sõna huvitav, talle tundub, kui oleks tuntud see inimene talle juba amugi.

Õhtu saabudes lahkuvad külalised. Nora'l on kahju lahkujast. Kohlapuu ütleb kui kogemata:

"Huvitav õhtu, kahju, et juba mööda!"

Nora sirutab jumalaga jätkuks käe. Noormees hoiab viivu seda ning kisib siis:

"Preili Almberg, me näeme ju veel? Võin vast pühapäeval külastada teid?"

Nora on kohmetanud, ta vaatab kõrvale ning ütleb peaaegu sosistades:

"Võite!"

Kohlapuu surub ta kätt lühidalt ja kindlalt, tänab ning läheb.

Väljas on kõik vaikne, pererahvas on läinud magama. Sirelipõõsas siristab kilk ning taevast on näha veel õnu, peaaegu valkjaid ehaviire. Müüdu on kõik kaotud summade pilvedega, ja näib, et need hallid, udused pilvekoonlad laskusid madalalegi, riivates suurte kaskede latvu karjamaa veeres ja mattes enestesse altvälja metsa. Rohus liigutub putukas ning räästapuurist kuuldu lindude unine kobistamine. Õhk on leige ja isegi palav.

Noora on õnnelik, ta ei taha magada veel, ta jookseb vallatult üle õue kovu juure ning sealt aeda, hüppab üle väikeste peenarde ning hingab täie kopsudoga.

õite mürgiste lõhnadega võrtsitatud sooja õhku, mis paneb värisema ta kogu keha. Tasakesi läheb ta oma tuppa, jätab akna poollahki ning poeb voodisse. Ta on väsinud. Kogu kehas on meelitatav roidumus. Silmade ees kangastub õhtune olamusterida.

3.

Nora on õnnelik kodus. Ta põsed muutuvad jumekonnaks ning silmad veel tumedamaks ja sügavamaks.

Pühapäeviti tuleb Kohlapuu Almborg'idole. Nad istuvad Nora'ga aias vanal viljakal puupingil suure sammeldunud õunapuul all, või kõnnivad põldude vahel, ning kui jõuavad karjamaa veere, hüppavad mättalt mättale, korjavad kollaseid, lihavarvilisi lilli kõikuvailt kängastelt ning murravad suured sületäied mürgiseid toominguaid. Kohlapuu jutustab alati palju omast lapsepõlvest, kodust ning oma seiklusist. Jutustab peaaegu vahetpidamata, ladusalt ning huvitavalt. Nora vaikib, kuulab ning naeratabki vahel, ent sageli on ta mõtetega kaugel ja ei kuulegi enam oma lähilist.

Nad on saanud sõpradeks. Nende silmis on tuld ning elu ja see püüab väljapääsu. Kohlapuu on julge, läheneb Nora'le mättal, kannab ta süles üle mädade loilude ning toob talle oja kaldalt vesiroosi mudast-õhkuvaid, märgi õisi. Koju minnes on nad väsinud ja ühtlasi värsked, silmad veel tumedamad ning läikivamad, põsed õhetavad ning kohas loidas ning haprus.

4.

Nora elab õnniteldud päevi, on rahul enesega ja inimestega. Äripäeviti käib ta heinamaal ühes sulasoga ja tüdrukuga. See on kui teine maailm Noora'le.

Päikese suur kotas nagu püti põhi tõuseb vaevalt metsa latvu, kui juba minnakse niitma, vikatiid seljas. On ilusad ilmad, kuumad kui kootud. Poolest säärest tammuda paljaste jalgadega märjas rohus, kuhu oleks tõmmatud hommikul kui katkenud, niisked looritükid pikkadole kõrtele, ongi nii veetlev. Ja kui sulane ajab ette pöörkaare ning teised tallo järele niidavad, kehad ottepoole vimmas, jäävad järele pikad, kohevad, rohelistes kangad, mis sünnitavad kui tänavaid auravale heinamaale.

Noora on pahane, et ta ei jõua järele teistele niiduga. Ta võtab kokku oma jõu, ent ometi väsib ta, käed jäävad valusaks. Sulane, kes Noora töötamist on pannud tähele, ütleb viimaks naljatades:

"No nii te küll kaugemale ei saa, egas kõrraga maksa purus rühmatä. Teil ju madugi viil nõrk koha. Pallu tükistamisest võib isegi konti rikkuda," arvab ta. "Kui mina viil poisike olli, siis minu esä panni minu juba niitma, ku ma alles vilkati pikune olli. Aga mis ma's nõrga tervisega jõudsin, kondi kasvavi kõvoraaks ja sa oled elus ajas rikatud." Ta teeb nii kurbtõsise näo ning vaatab murelikult oemale.

Nora'l on nüüd põhjust seisatada.

"Las ma katsun, kas te saate ka vikati terävas," ütleb poiss ning katsub asjatundlikult vikati tera.

Nora on õnnelik kui hüüab ema lõunale.

Lõuna vahel peab magama Nora, nii tahab ema.

"Nüüd lühikesed üüd, ega's mudu ei saa, ku peab lõunaeag ka natukeses silmad kinni laskma."

Ent Nora ei taha magada. Ta võtab lina, läheb ruki veere, kus tõusevad sageli terved pilved kollast tolmust, kuhu paistab palju sädelevat päikest, ning loeb seal või vaatab valgeid pilvesagaraid, mis tõusevad rukki tagant ja sõuavad üle heleda taevad ning kaovad teisel serval kui kristikku.

Nora on kurb neil hetkel, ta hinge valdab mõistmatu igatsus, ta mõttokangad rulluvad korratult, nagu rukkivälgi oma salapärases õõtsumises ja tolmlemises. Siis viskab Nora raamatu käest ning tal on tahtmine joosta, kaduda kuhugi teadmattult...

Koer longib saba liputades Nora poole, võttes alandliku, häbeliku ilme. Nora raputab lahti end mõtetesast ning teda valdab korraga ülemeelik vallatuse ind. Ta silkitab koera peab ning jookseb siis nagu tuul suure kivi otsa just äia ääre, hüüdes: "

"Muri, püüa!"

Koer on nagu nool tüdrukul järel ning püüab hammustada naljateldes ta paljaid jalgu.

"Muri, näe vares! Tuih, võta!" ja Nora teeb kui tahaks ta pista jooksu. Koer tõstab kikkri oma lotendavad kõrvad, karvad kohevile ning tormab karjamaa poole, kus tiirutab must, pikatiivaline lind. Muri jookseb läbi roheline odraorase ning

ainult pea ja saba vilksatavaid kordamööda. Vares istub aga hilmaveroliselt kase-
ladvas ega näegi koera. Jõudnud karjamaa voere, jääb Muri viivaks peatuma, ning
nähes, et ei ole niigagi kahtlast, istub maha, üks kõrv lontis, teine püsti ning
kaulatab. Siis sörgib ta Nora juure tagasi, keel ripakile suust väljas, lüütsutab
korratult, paneb pea käppadele ning pigistab kinni silmad.

Rumal koer, ons sul tarvis jooksta alati, kui aga käsib keegi. Sa teed ainult
sellega enesele vaeva, ja kellelegi ei too sa kasu. Vaata paremini ette: see olgu
põhjus, mille pärast vaevad end. Kui sa jooksed, siis olgu sul eesmärk. Ent koorad
ei ole kunagi nii targad. Igas sõna saagist teeb nad metsikuks, iga hääli vaenla-
selt vihastab neid. Ja nagu kahjatsedes silkitab Nora koera pikka, karodad karva.
"Rumal koer!" (Järgneb.) Mai.

T.T.G. ÕPILASPERE TEGEVUSEST.

Neijandat aastat teotseb meil koolis õpilaste omavalitsus. Ei või öelda, et
see isetegevus ja omavalitsus oleks aktiivne, kuid siiski ei ole ta ka täiesti
loid. On olemas siiski asju, mis väärivad tähelepanu ja on esinduse teeneteks.

Tänavasel esindusel, kuidugi ajutisel, on olnud kolm koosolekut. Need koosole-
kud on olnud küllalt olavad, sest õpilased on toonud suurepuhlaselt kaasa energiat,
töötahet ja võimisi.

Esindus on suutnud luua uue mooduse esinduse ja õpilaspere vanema valimiseks.
Endiste valimiste asemel saadab nüüd iga klass esindusse kaks energilisemat ja
töövõimsamat esindajat. See moodus on parem, sest sellega jääb koolist eemale üle-
arune poliitika ja propaganda. Ei ole ka sugugi tarvis selliseid valimisi, nagu on
vabariigi esinduse valimised, olgugi et meil on ka vastasringid, aga need ei vasta
kaugeltki vabariigis eksisteerivale parteidele. Praegusel moodusel on paremasi,
nimelt et õpilasi on esinduses igast klassist, ja tulevikas, kui lahuvad vanemad
õpilased, võib esindus töötada talistamatult edasi. Pehk on vast see, et vane-
mate klasside õpilased oleksid kompetentsemad ja aktiivsemad esinduses, aga arves-
tades alanate klasside tuleviku tööga tuleb vaid tervitada seda moodust, et iga
klass saadab kaks esitajat.

Et ei kaoks koolist endine valimiste olevus, otsustas esindus õpilaspere vane-
ma valimist korraldada endise mooduse järele. Selleks seadis õpilaspere esindus
üles viis õpilaspere vanema kandidaati.

Õpilaspere vanema valimine oli 19. sept. järgaiste tegajärgedega:

Õpilaspere vanemaks valiti Paula V ä l b e, V-c kl., 157. häällega.

Teistest kandidaatidest said hääli:

G. Kink, V-a kl., 156 häält,

A. Toom, V-b kl., 83 " ,

M. Kimmel, V-b kl., 79 " ,

A. Ertis, V-c kl., 17 " .

Valimas käis üldse 493 õpilast, s.o. 92,5% õpilaste üldarvust.

Valimas ei käinud 40 õpilast, s.o. 7,5% õpilaste üldarvust.

Äraantud häältest läks kaduma üks hääl.

Klassidest käisid valimas:

V- a			
V-bb		III-b - 85,7%	I-a - 80,4%
V- c	100%	III-c - 89,2%	I-b - 74,4%
IV- a		II-a - 100%	I-c - 91,8%
IV- b		II-b - 92,4%	
IV- c		II-c - 94,3%	
III- a			

T.T.G. Kirjandusringi tegevusest.

T.T.G. vanim ring - kirjandusring avaldas end sel õppeaastal jälle esinosena.
Esinosena ilmus nimetatud ringi kuulutus mustale tahvlile teatega, et 5 sept. on
kirjandusringi avalikoosolek. Sellane kuulutus äratas tähelepanu, sest varsti pii-
ras musta tahvli asjast huvitatuid tihe sõr.

Kui koosolek algas, oli ruumikas ajaloo klass viimse võimaluseni täis kiilu-
tud uudishimulistest kuulajatest, mis näitas, et kuivõrt tunnevad meie õpilased
huvi kirjandusringi vastu. Muidugi oli selle koosoleku tõubenumbriks hra dir.J.
Roosi referaat: "Kirjanduslik elamus", samuti osutusid ka valimised uue juhatuse

ja revisjon-komisjoni päevakorra huvitavamaks punktiks.

Pääle referaadi järgnes kirjandusringi läinud aasta tegevuse aruanne, millest andis kujuka pildi endine ringi kirjatoimetaja Marie Kimmel. Ta püüdis, esile tuues fakte, näidata, kuivõrt intensiivselt töötas ring möödunud aastal ning mida ta pakkus oma liikmetele.

Aruandest selgus, et kirjandusring pidas möödunud aastal neli üld-, viis juhatus- ja kaks õpilaspere kirjandusringi rühma koosolekut. Üks erireferaat-õhtu, Tolstoi õhtu, üks esperanto ja pransuse õhtu, üks kirjanduslik kohus, kaks vaieldusõhtut, kolm loengute õhtut ja üks pidu õhtu (kunstiringiga koos). Korraldati ka kirjanduslik ankoet ja novelli võistlus. Referaate mitmesugustel koosolekutel peeti üldse 11. Ka korraldas kirjandusring oma liikmetele esperanto ja soome keele kursuseid. Pääle nende pakkus ringi raamatukogu õpilastele huvitavat aja- viidet.

Lühidalt kokku võttes võme täiesti rahul olla ringi möödunud aasta tegevusega. On näha, et kirjandusringil pole olnud puudust kolmest tähtsast omadusest: tahtest, tahtejõust ja energiast. Kahju ainult, et kurikuulus gripp ja "külmapihad" mõjusid vahepeäl ringi tegevusele takistavalt.

Ka käesoleval õppeaastal püüab ring vähemalt sama energiliselt ja intensiivselt asuda oma töö kallale kui eelmisel aastal. Tahtest ei näi olevat uuel juhatusel puudust, seda näitab juba kokkuseatud töökava, mille alla võeti järgmised punktid: 1) referaadid (iga kahe nädala tagant nii õpilasilt, vilistlasilt kui ka õpetajailt), 2) vaieldusõhtud, 3) kirjanduslikud kohtud, 4) kirjanduse-õhtud, 5) kirjanduslikud ankeedid, 6) novellivõistlus, 7) kirjanikkude mälestus- ja au-õhtud, 8) tee- ja huviõhtud, 9) kino korraldamine, 10) raamatukogu (ainult liikmetele), 11) keelte kursused ja 12) ringi aastapäeva pühitsemine.

Jääb järele veel ainult küsimus, kas juhatusel on ka tahtejõudu ja energiat. Kuid sellele küsimusele ei saa veel vastata, sest on alles õppeaasta osimone kuu. Siiaamaani on pidanud ring kaks juhatus- ja kaks üldkoosolekut. Esimesel juhatus- koosolekul jaotati esimesel üldkoosolekul valitud juhatus- liikmete vahel ametid järgmiselt; Juhataja Marie Kimmel, V-b klass, abi Aino Root, V-b klass, kirjatoimetaja Hilda Toom, V-b klass, abi Niina Ratasep, III-a klass ja laekar Terna Linde, III-a klass. Õpetajasliikmed on hra dir. J. Roos ja hra Alto. Revisjoni-komisjoni koosseis on järgmine: A.Kruus (V-b), P. Välba (V-c) ja õpet. hra F. Laarents.

Teisel juhatus- koosolekul seati kokku täieline tegevuskava, mis loeti ette teisel üldkoosolekul. Praegu on ringis liikmekaartide järele juba üle kahesaja liikme, ont see pole veel kõik. Laekar pole jõudnud seni kõikidele välja kirjutada liikmekaarte. Meie koolis ikka on olnud tavaliseks nähtuseks kirjandusringi liikmete arvu rohkus, mis on aina tervitatav, ja on loota, et see ka tänava nii on. Igatahes püüab ringi juhatus vastu tulla oma liikmetele, jälgides täpselt töökava, et ei tõuseks murinat kirjandusringi intensiivsuse ja tahtejõu puudusest.

Lähemal ajal, arvatavasti juba neljapäeval, korraldab kirjandusring vaieldus-õhtu ülihuvitavale teemile: "Millised lõbustused on õpilasile sobivad ja millised mitte." Pääle selle otsustatakse korraldada referaat- ja india-õhtu. Praegu on käimas eelvalmistused läheneva kooli näituse jaoks.

T.E.G. Kunstiringi tegevusest.

Juba aastaid on olnud ringid õppurkondade isetegevuse ning enese avalduse paigaks. On ajajooksul juure tekkinud ka teisi vorme, kuid üheks otstarbekohasomaks on jäänud siiski ringitaoline organisatsioon. Ringe on tekkinud küll igat laadi nin liiki: kirjanduse-, spordi-, draama-, jne. ringe.

Kaua oli meie koolis arendamata ala, mille mahutab enesesse kunst sõna kõige laiemas mõttes, kuna oneti kunst just ongi see, mis peenendab ja rikastab hinge, mis annab elule õieti sisu ning mõtte, mis viib äratundmisele, et elu pole mitte paljas võitlus olemasolemise eest, et elu õieti algab alles seal, kus võitlus olemasolemise eest lõpeb. Ning kui inimeses on veel olemas pisikenegi paigake, mis on vastavõtlik millelegi õilsamale, kui on võitlus olemasolemise, enese maksmapanemise eest, siis ei saa ta eitada kunsti ega selle tähtsust, ega saa ka talle jääda ükskõikseks ega külmaks.

Ringil niisugusel, kui on seda meie kunstiring, on teotsemisvõimalused suuremad, laialtaluslikumad, kui ühelgi teisel ringil. Ta haarab enesesse alad, millest on moodustatud mujal mitmenimelisi eriringe ning organisatsioone: muusika-linge,

joonistusrühme, draamatilisi ringe j.m.. Meil kuulub see aga kõik kunstiringilo, ning sellega on siin hulga suuremad võimalused enese huviala leidmiseks kui üheski teises ringis.

Meie ring on noor, veel vaevalt kolme aastane. Ent selle aja jooksul on ta ära teinud palju, näidanud alaliselt tõusu, mida tõendab haruldaselt suur järjekindel huviosaliste juurekasv. Ning kui ringile antakse ainult kõigiti vaba arenevõimalus, võiks ta tulevikus ära teha palju tänuväärset. Nii palju ringist üldse.

Mis puutub ringi läinud aasta tegevusse, siis ei saa seda nimetada väikeseks. Töötati, töötati innu ja andumusega, töötati täie tahtmise ja huviga, töötati tagamõtteta ning kunstlikeude ergutusteta, töötati töö enese pärast. Ja see ongi, mida püüame alati ja kõikjal.

Tegevusaladeks olid: joonistus, plastika, lavakunst ühes deklamatsioon ja retoorika ning muusika. Tehtud töö tulemusena korraldas ring sceria omavahelisi huvivõimalusi ning korraldas koos kirjandusringiga peo, kus esinesid nii omad kui ka võõrad jõud.

Joonistuse või õigemini kujutava kunsti alal korraldas õpetaja hra Pütsepp puhkapäevil joonistustunde, kus teotseti peamiselt liinoolõigetega ning gipsmaskidoga. Esimestest ilmus osa kooli ajalehes. Tundides tarvitatava materjali muretses ring. Osavõtjaid oli üle 40.

Deklamatsiooniharjutused ja retoorika tunnid (ühes väikese teoreetilise kursusega) toimusid hra Adra juhatusel umbes 9 osavõtjaga. Ka need kulud kandis ring.

Edasi korraldas õpilane P.Lindenau plastika tunde, millest osavõtjaid oli pisut üle 20. Nende hulgast valitud 4-ja liikmeline trupp esines mitmesugustel juhtudel.

Ringi laulukoor töötas 18 liikmega. Juhatas õpilane G. Kink. Koor esines sageli, saades hää arvustuse osaliseks.

Peale mainitu korraldas ring veel omavahelisi huvivõimalusi. Meist õnnestunumaliks tuleks lugeda märtsikuul korraldatud vene kunsti õhtust, kus esines ringi laulukoor ning väljaspoolt palutud jõud muusika paladega ning kõnedelega.

Sügisel peetud pidu peab lugema kõigiti õnnestunuks. Ette kanti kunstiringi laulukoori poolt paar laulu, siis ringi näitetrupilt hra Türgi juhatusel näidond "Niobe", plastikatrupilt paar numbrit ning peale selle veel paar muusikalist pala väljaspoolt palutud isikult. Kaigi pidu oli kinnine, oli rahvast rohkesti, ning sissetulek, millest pool läks kirjandusringile, kaugelt rahuldav.

Laulukoor ning plastikatrupp esinesid ka väljaspool ringi tegevuspiire: vanemate komitee pool ning kooli loteriil; laulukoor peale selle veel õpilaspere aastapäeval, karaskuuliidu poolt korraldatud kontsertmiitingul ning huvivõimalustel.

Enne aasta lõppu kuulutas välja ring koolinäituse kuulutuse-võistluse. Et näitus aga käesolevaks sügiseks edasi lükati, lükati ka see edasi.

Eelseisval aastal tuleb ringil jätkata tööd endises suunas, arendada kõike edasi, millega tehtud algust celmisil aastail. Uus aasta toob uusi mõtteid ning teid, kuidas laiendada ning süvendada ringi tegevust, nii et rahuldaksid sellega nii asjaosalised kui ka eemal seisjad.

Käesoleva aasta kavatsusist järgmises numbris.

Tartus, 23. IX. 29.

Kunstiringi juhatus.

T.T.G. Reaalteaduste-ringi tegevuskava.

Reaalteaduste-ringi tegevuskavasse on iga aasta muu seas kuulunud väljasõidud ja ekskursioonid. Sageli on aga need kavatsused jäänudki kavatsusteks - halbade ilmastikuolude tõttu. Puudub ju võimalus ebasoodsa ilmaga sõita kuhugi kaugemale, või teha vaid vähemaid matku lähedusse.

Tänavaste soodsate ilmade puhul on aga reaalteaduste-ring korraldanud juba kaks väljasõitu ning neid on veelgi kavatsusel.

Esimene väljasõit oli jalgratastel Uulilasse, mis hästi õnnestus. Kaasas oli päris õpilaste kaks õpetajat. Osa võtta soovijaist pidid paljud õpilased loobuma jalgrataste puudusel.

Suurema väljasõidu korraldas ring 22.IX.29. Lõuna-Eestisse. Reis oli väga huvitav ja taevataat oli reisijaile armuline. Osavõtjaid oli 22 õpilast ja 3 õpetajat. Viimase ilma tõttu jäid aga mõned õpilased ära, ja nii sõideti välja 17 inimesega. Tuju ränduritel oli ülev, ja tihti kõlasid auto surina ja pöurutuste vahel rõõmsad ja temperamentsed lauluholid. Iga päikesekiirt tervitati rõõmsate hüüetoga, ja nii

sarbuti Võrru. Lühikese peatuse järele kihutati Võrust Rõuge, kus ka Võru-vorstidele kadu kuulutati, mida kaasa oli toodud Võrust. Ja sealt edasi - ühest kindlast alla, teisest üles - reisisihi poole - Suurele Munamäele. Ent kas suutis ta pakkuda seda, mis talt oddati? Ei tea! Kuid pettusid talt paljudki, lootsime leida teda uhkema ja majesteetlikumana. Siit siiski ülivate tunnetega lahkudes läks sõit täies hoos edasi Urvastesse, Otepäässe, ja lõppeks leidsime endid jälle Tartust. Kas ei olnud see unenägu, kuid olgu, ta oli siiski ilus unenägu ja 220 km. sõidust püsivad elamused, tunded ja mälestused mitmeiks nädalaiks, võib olla isegi eluks ajaks, sest "mis nättu, see nättu"...

On kavatsuse palju, kas aga kõike läbiviia suudame, on küsimus, sest toist, liigetest, oleneb missuguseks ja kui laialiulatuvaks muutub meie tegevuskava. Loodame aga, et meie kindla tahtejõu juures suudame nii mõndagi läbi viia ja et kavatsused ei jää mitte ainult kavatsusteks. Suurimaks kavatsuseks jääb foto-kursused, mida ringi läinud aastal korraldama pidi, kuid mis mitmesugustel põhjustel pidamata pidid jääma. Juhatus on juba vastavaid samme nende kõrvaldamiseks astunud ja nii avaneb võimalus asjastuhvitatuil foto-asjandusega tutvuneda.

On veel ette nähtud raadio-, referaat- ja vaielusõhtud. Ringi juhatusel on kavatsuses korraldada ringi liikmetele omavaheline teeõhtu, mis pakub võimalust tutvuneda ringi liikmeid üksteisega.

=====

T.T.G. Spordiringi kavatsetav tegevuskava 1929/30. õ.a.

1. Treenerimistunnid ja klassidevahelised võistlused.
2. Ping-pong.
3. Plastika-kursused.
4. Kõrgejõustiku treenerimistunnid (k.võistlused, harjutused kevadiseks noortepühaks).
5. Talisport (uisutamine, suusatamine, kelgutamine).
6. Korvpall.
7. Referaat-õhtud.

Juhatuse koosseis: õpetaja pr. E. Brock; õpilased:

juhataja Novella Kukemelk V-c kl.,
" abi Niina Ratasop, III-a kl.,
laekur F. Kivisaar V-b kl.,
sekretär I. Niggol V-c kl.,
" abi H. Paide III-c kl..

=====

T.T.G. Enesekasvatuse-ringi tegevusest.

T.T.G. Enesekasvatuse-ring alustas oma tegevust sel aastal üldkoosolekuga 12. IX. 29.

Koosolek algas prl. Pruudeni kõnega reisust Poolasse ja Austriasse. Kõnet selgitasid valguspildid.

Seejärel kandis ette kirjatoimetaja Alm. Lumi läinud aasta tegevuse aruande.

T.T.G. Enesekasvatuse-ring on läinud aastal pidanud üldse 14 koosolekut, neist 3 üld- ja 7 juhatuses koosolekut. Kõnekoosolekuid on olnud 4, kaks enne ja kaks pärast jõulu. Neil koosolekuil on esinenud kõnedega hra R. Rägo: "Rahvaste liit ja maailma rahu", õpilane A. Kleemann: "Riikide-vahelised suhted ajakirjanduse valgustusel" ja õpilane Treial "Rahva arvust Eestis." Väljaspoolt kooli kõnles hra King teemi üle "Noorsoo liikumisest."

Sügis-poolaastal esines T.T.G. Enesekasvatuse-ringi õpilaspere valimistel oma nimokirjaga. Õpilaspere esindusse läks V-a klassi õpilane Eha Luik, kus tallo määrati üldkorra juhi koht. Sama poolaasta jooksul korraldas T.T.G. Enesekasvatuse-ring neljapäevaseid kõnesid, teisel poolaastal võttis selle oma kätte õpilaspere valitsus.

Kevad-poolaastal astus ring Eesti-Noorsoo Karskusliidu liidu liikneks. Ühenduses Noorsoo-Karskusliiduga korraldas T.T.G. Enesekasvatuse-ring ühe õhtu T.T.G. ruumes. Teine õhtu oli korraldatud T.P. Reaalgümnaasiumi ruumes, milline õhtu meie ja reaalgümnaasiumi õpilastele.

Liikmeid oli ellmisel aastal 41. Sissetulekuid liikmemaksust oli 8 kr. 70 s., eelmise aasta ülejääk 8 kr. 31 senti, kokku 17 kr. 1 s.. Kulused on olnud 8 kr. 31 s., ülejääk on 8 kr. 70 senti.

Ligemast tegevuskavast oleks nimetada osavõtt Eesti koolinoorsoo Karskusliidu

karbikorjandusest 5. ja 6. okt.. Pääle selle kavatsotakse käesoleva poolaasta keskel korraldada võistlus-kirjutisi filosoofiliste, usulist, kasvatuslikkude ja ühiskondlikkude küsimuste üle, kus otsustatakse pöörata vastavate aineõpetajate poole nii teemide määramises kui kirjanduse soovitamises ja muretsemises. Auhindamiseks "T.E.G.-sse." Samuti loodetakse käesoleval poolaastal korraldada mõni referaatkoosolek. Lõõdunud aasta eeskujul otsustatakse töötada kontaktis reaalgümnaasiumi Karskusringiga.

Alm. Lumi.

=====

! ! !

M o t t o :

Nädal enne kooliaega
algab õpetöö,
ei siis pole hingeralu,
ahiks võetaks' öö.

Aeg saamab edonemistrada, uuendusi on palju; palju ka head, veel rohkem halba. Oli kindel ajastu, mil valitses kõikvõimsane inkvisitsioon; tõendatakse: ta olevat kadunud. Vale puha! Pole kadunud ühti. Ta esindub praegu vast suuremal määralgi. Seda garanteerib mu vaene pea. Arvan, et ükski vastu väitma ei hakka, kuulnud mu kannatuslugu. Kas on ilial olnud raffineritumat ja arenenumat piinamisviisi, kui seda on meie kõikide hirm ja ahastus, õpilaste Tantaluspiin (tehke enne võlumärki ja ohake sügavalt) - eksam?!

Kui keskneegsed piinakohtunikud oleksid teda tunnud, nad eranditult oleksid lasknud sooritada vastel patustel eksameid. Eriti matemaatikas. Tänu mu taevale, et see neile oli tundmata!

Mina aga olin üks "meist sinatseist", kellel polnud varuks "kindel liim ja varjupaik" tunnistuse näol. Täheleb ta ilikagi olin'ä küll, aga - aga... nojaa... seali-ee... ilutses - ee sarnane kahtlane tähendus: "Eksam algebras!"

Oh ta helded taevad, tegin ju küll koledad kombel ja jäleläd meel'tööd". Kirjutasin kirju, määrasin lauda ja kladet, söin ja kuumisin juukseid jne.. On veel terve hulk neid toiminguid, mis tingimata üpris tähtsad olid ja mitte odasilükatavad, nende loeteluks igatahes on ruumi vähe.

Muusos, aga's kõik tohi oneti tähele panna. On ju vana tõde: mida tarvitatakse, see lõpet. Arusaadav, et kui tarkust kõik kasutaksid, siis seegi lõpeks. Mis siis teha? Katastroof oleks käes!

Need toimingud olid kõik üpris huvitavad, kuid - oh hirmu ja ahastust! Siis hakkasid roomama vilku aeglaselt ja flekkaatilisel punased, vändakad numbrid, kiskasid end õelalt korra, olid 2- ed ja 3- sed ja irvitasid sulle kahjuröötsalt näkka. Oo - nad olid koledad.!

Eksam oli paratamatu.

Suve alul ei tulnud ta nagu meolegi, mida lähemale aga kooliaeg jõudis, seda kõvemalt hakkas midagi sisemuses käärima. Tuli õppida.

Ei aitanud midagi, pidi otsima üks õpetaja, kes vähegi tutvustaks seda matemaatika "terra incognitat."

Algas õppimine. Alul oli vihvas leiduv materjal õige müstiline. Võhik võis arvata, et siin tegemist öö - päeva skemaatilise kujutusega. Mina aga teadsin: "Need on mu "kallid" võrrandülesanded." Nähtriipsutatud, tumedad, nii algasid nad kõik: ööga; siis muutus see kupatus veidi selgemaks: koit; lõpp oli peanegu täiesti "klar": päev.

Õppimine kestis.

Jõudis siis too eksamipäev. Teadmised olid vildakad ja kõikuvad kui Piisa torn. Ent lohutasin end sellega: "Lolle aitab Jumal!" Vast aitabki ja teeb valmis mu eksamiülesanded. Oleks väga kena temast!

Kooliminok sündis piki kõrvalisemaid tänavaid. Et taeva pärast keegi vastu juhtuv tuttav ei näeks mind vihuga! Sellest ta siis kindlasti järeldaks, et lähen "eksami - Canossasse", ja õnne ei sooviks. Siis oleks "allos aus". Lõpeteks saabusi õnnelikult koolinajja. Matemaatika klassi astusin pahema jalaga: siis pidavat "vedama"; sulopea kastsin järginööda kolme tindipotti, see aitavat ka.

Algas siis eksam. Üksed suloti, sinna taha jäi vahtima kaitsevagi, sõbrad ja klassikaaslased. Mis neil viga! Meile aga anti ülesandeid. Kibe töö. Kes töötas

mõtetege ülesande, kes jälle hammastega sülepea või pliitsi kohal. Energia kulu-
tus oli võrdne.

Jõudis viimaks kuidagi lõpule see töö. Õpetaja lahkumisel rääkisid väljas-
olijad valjusti (muidugi, et õpetaja kuuleks, see on peasi): "Küll A õppis
hiigla kombel, taevast, kuidas B tuupis, kuidas C vaeva nägi!" Vast avaldab
mõju õpetajale.

? - ... !!

Eksemite tagajärgede mõju.

Nüüd nende "sinatste" saatus otsustatud. Osa jäi keiseks aastaks klassi
müüre toetama, osa läks "kandle ja naablimänguga" üle järgmisse. Võin ka öelda,
et olen üks viimaseist.

Istun matemaatika klassis pingil, vaatan vihul olevat klassi, kus ilutsob
üks juuretunud postike, ohkan; "Elu on türike, aga matemaatika tund nii pikk,
nii pikk! Noorus ei tule iial tagasi, ent algebra tund - see kordub iga nädal."
Mu arutellu kostab äkki:

$$\frac{(\sqrt{8} + \sqrt[3]{4} - \sqrt{2}) : 2 \sqrt{\frac{1}{2}}}{!!!} !"$$

T-d.

ÜLEVAADE MÖÖDUNUD ÕPPEAASTA LÖPUST JA KÄESOLEVA ALGUSEST.

1928./29. õppeaasta lõppes tegelikult 8 juunil s.a.. Arvud möödunud õppeaastast ütlevad järgmist/võrdluseks on klambrites toodud 1927./28. õppeaasta arvud: Koolis oli õppeaasta lõpul 544 (567) õpilast; neist lõpetasid klassikursuse 371 (342) õpilast; teiseks aastaks jäid klassi 54 (58) õpilast; järelõppemaid oli 119 (173) õpilasel. Nõrka numbreid oli üldse 295 (438); kõik hääd olid 22 (13) õpilasel. Kooli lõpetasid 93 õpilast, neist uue õppeaasta alul 14. Puudumisi oli üldse 25934 (30426) tundi, mis teeb välja iga õpilase kohta 47 (55) tundi; sugugi ei puudunud 63 (72) õpilast. Hiljeksjäämisi oli 368 (317); sugugi hiljaks ei jäänud 358 (378) õpilast.

Ülespidamine oli hää 539 (552) õpilasel, ehk 99% (97%) ; rahuldav - 5 (12) õpilasel ehk 1% (2%); mitterahuldav - (3) õpilasel, ehk -% (0,53%).

Märkusi tehti 414 (550) korda 209 (262) õpilasele. Kord oli hää 476 (472) õpilasel, rahuldav 61 (93) õpilasel, halb 5 (1) õpilasel.

Kokku võttes möödus 1928./29. õppeaasta, mis oli ühtlasi 10 juubeli-aasta, edu tšhe all, selle peale vaatamata, et õppetööd takistas mõnda aega suur külm ja gripp.

Käesoleva aasta kevadel ja suvel korraldati järgmisi ekskursioone: IV-le klassidele Narva ja Põhja-Terrannikule; IV-c klassile Alatskivile; III-a ja III-b kl. Laisule; I-c ja III-c kl. Pühajärvele; lõpuklassidele Soome.

Oli kavatsusel ka ekskursioon Prantsusmaale, milleks kõik ettevalmistused toimusid, kuid koolist olenemata põhjusil läkati see edasi järgmiseks aastaks.

Õpetajast lahkusid inglise keele õpetaja pr. Else Snarensky, eesti keele õpetaja hra Oskar Urgart, inglise keele õpetaja prl. Linda Luiga ja kodanikuteaduse õpetaja hra Richard Kägo.

Uute õppejõududega registreeriti ametisse eesti keele õpetaja kohale härra Villen Alto ja ajaloo õpetaja kohale hra Jaan Konks.

Suivist vahetoga kasutasid mitmed õpetajad sõiduks välismaile, nii viibis juhataja abi prl. S. Praudon kaua aega Poolas, Austrias, Tšehho-Slovakias ja Saksamaal, pr. E. Brock 2 nädalat Soomes ja prl. Linda Luiga ühe kuu Inglismaal ja Prantsusmaal.

Uute õpilaste vastuvõtmine oli kevadel 10. - 12. juunini ja sügisel 23. - 26. augustini. Kooli sisse astuda soovijaid oli üldse 180, neist võeti vastu I kl. 129, teistesse klassidesse 9 õpilast, kokku 138 õpilast.

Õppetöö algas 27. augustil 531 (563) õpilasega, hiljem tuli juure 6 õpilast ja lahkus 1.; praegu koolis 536 õpilast.

Õpilasi on: I-a -47, I-b -48, I-c -48, II-a -24, II-b -39, II-c -35, III-a -35, III-b -36, III-c -38, IV-a -25, IV-b -30, IV-c -30, V-a -29, V-b - 26 ja V-c - 36.

Võõrkeelte õpetamise suhtes on kooli õppekavas, alates käesolevast õppeaastast, järgmisi muudusi, mille eesmärgiks on anda õpilasele vabadus õpitavate võõrkeelte valimise suhtes, et nad saaksid valida oma huvide ja võimete kohaselt; nimelt on haridusministeriumi lool I humanitaarharus esimeseks võõrkeeleks - inglise keel, teiseks - saksa keel ja kolmandaks - ladina keel; II humanitaarharus esimeseks võõrkeeleks - saksa keel, teiseks - inglise keel ja kolmandaks - soome keel; majapidamisharus on esimeseks võõrkeeleks - prantsuse keel ja teiseks võõrkeeleks saksa keel.

=====

K O O L I N Ä I T U S .

=====

28. ja 29. septembril s.a. korraldab Tartu Tähtlaste Gümnaasium kooli näituse oma 10. aasta tegevuse puhul.

Näitus pidi olema juba kevadel, kuid ootamatu koolitöö lõpetamise tõttu, pidi ära jääma te. Näitus kujuneb palju suuremaks, kui see on olnud harilikult. Siin ei esitata mitte üksi läinud aasta töö tulemusi, vaid antakse ülevaade ka mitmetelt aladelt kümne aasta kestes. Terve koolimaja võetakse näituse alla. Esinuvad kõik aineklassid, peale selle on veel n.n. üldosa, kus pannakse välja statistilised andmed ja graafilised tabelid kogu kooli tegevusest möödunud 10 aasta kestes. Näitusel esineb ka õpilaspere üksikute väljapanekutega, samuti on loota ringidelt osavõttu näitusest. Näituse jaoks antakse välja ori näituse nimikiri, samuti palutakse näitusest osa võtna paljusid huvõõraid. Loodetavasti on ka lastevanemate, koolide ja publiku osavõtt rohke näitusest, nagu see on alati olnud meie kooli ettevõtete puhul.

--- o ---

T.T.G. KUNSTIRINGI VÕISTLUSKUULUTUSTE AUHINDALINE.

T.T.G. Kunstiringi võistluskuulutuste auhindamise jury koosolek peeti 25.IX.29.

Jury liikmed olid: hr. J. Vahtra, hr. J. Püttsepp ja kunstiringi juhatus.

Töid oli sisse antud 10, osa neist möödunud kevadel. Iseloomustades ning loetledes märgusõnade järele töid, oleksid need järgmised: "Enfin", "Aurora Tuisupää", "Kiki", "Lilli", "Pops", "LL", "Elo Laulol", "Kerill Kerkerilä" ning kaks ilma erilise märgusõnata, mainides sisu järele "Laterna postiga" ja "Raam sinine-must-valgega".

Alul juhib jury tähelepanu üldmuljole, leides, et see ei ole halb. Siis hakatakse lähemalt kritiseerima. Üksikasjalisemast ja otsustavamast arvutusest otsustatakse välja jätta kõhmemad tööd, milledeks osutuvad töö "Laterna postiga", ning "raam sini-must-valge" ning "Elo Laulol" ja "Kerill Kirkerill".

Esimene ei ole sugugi plakaadne, mis tervilik kuulutusole, ning tekst on halb, samuti on äärmiselt sisutu ja kerge "sinine-must-valge".

Kaks viimast tööd on aga sisult vast huvitavadki, aga vähe originalised ning igavad. Üldmuljelt otsustab jury tunnustada need ebaõnnestunuteks.

Otsustavaks kritiseerimiseks jäävad ülejäänud tööd.

Silmapiisvalt hääd on "Kiki", millisel tööil on toon hääd, isegi väga hääd, samuti on töö stiilne. Tähed on kooskõlas kogu ornamendiga, jäävad loetavatole; stiil on läbi viidud ühtlaselt; töö on täielikult algupärane.

Jury otsustab anda "Kikile" e s i m e s e a u h i n n a.

Teiosoleks paremaks tööks osutub "Pops", mis on omapärane, tehniliselt väga hääd, plakaadne, sellepärast paljundamiseks sünnis; tekst on hääd ja korralik.

Jury otsustab anda sellole t e i s o a u h i n n a.

Kolmandaid auhinda antakse 3. Neiks töödeks osutuvad "Lilli", "Aurora Tuisupää" ja "Enfin".

Esimene on küll vähe plakaadne, ent stiililt küllalt tihe ja toonilt hääd; pealeselle tagasihoidlik ning maitsakas.

Teine töö on plakaadne, hästi jaotatud ning tehniliselt hääd.

Kolmas töö "Enfin" on värvilt vähe ebaõnnestunud, samuti ka tekst - tehniliselt, ent on tal sisu ning rahuldav jaotus.

Töö "LL" on küll huvitav kompositsioonilt, aga värvidelt vähe küre, väsitav, kirju, läheneb mastrilo, sellepärast pole hääd plakaadiks.

Ümbrikute avades osutub, et esimese auhinna on saanud Juta Tattar (V-c), teise auhinna Aino Saar (IV-c) ja kolmandad: Hilda Kokk III-b, Hildegard Rehosaar IV-c ja Elfriede Birkenblatt II-a.

Esimene auhind - 750 senti, teine auhind - 500 senti, kolmandad - a 300 s.

Tartu Tütarlaste Gümnaasiumi

õpilaste vanemate

ÜLDKOOSOLEK

peetakse kooli saalis, Karlova tän. Nr.1,

pühapäeval 6. oktoobril s.a. kell 3 p.l.

P ä e v a k o r d:

1. Avamine.
2. Koosoleku juhataja valimine.
3. Koolijuhataja aruanne.
4. Vanemate komitee aruanne.
5. Kooliarsti aruanne.
6. Valimised.
7. Läbirääkimised.